

Bismilləhir-Rahmənir-Rahim

Orucun mənəsi

"Siyəm" lügətdə tutub saxlamaq deməkdir. Şəri mənəsi isə fəcr doğandan gün batana qədər, yemək, içmək və orucu pozan digər şeylərdən uzaq durmaqdır.

Orucun rüknləri

1-Niyyət , 2- Orucu pozan şeyləri tərk etmək

Orucda niyyətin növləri

Fərz üçün niyyət etmək: Fərz orucu üçün ikinci fəcrdən əvvəl niyyət etmək lazımdır. Ayın başlaması ilə niyyət etmək kifayətdir. Niyyətin yeri qəlbdir, dil ilə tələffüz etmək bidətdir.

Nafilə üçün niyyət etmək: Nafilə oruc üçün günün istənilən vaxt edilən niyyət səhihdir, amma bir şərtlə ki, orucu pozan heç bir şeyi etməmiş olsun. Bu halda savab niyyət etdiyi vaxtdan başlayacaq.

Orucun növləri

1-Vacib oruclar (Ramazan, kəffarə, nəzir orucları kimi),
2-Nafilə oruclar

Ramazan orucunun vacib olmasının şərtləri

1-Müsəlman olmaq, 2-Ağlı başında olmaq, 3-Həddi -buluğa çatmaq (seçim yaşında olan isə həvəsləndirilir və valideynləri tərəfindən oruc tutmaq əmr olunur), 4- Səfərdə olmamaq (müsaфирə oruc vacib deyildir. Lakin çətinlik yoxdursa tutması yaxşıdır, çünki bu Peyğəmbərin (sallallahu aleyhi və səlləm) etdiyi bir əməldir, həmçinin insan tutmaqla vacibdən azad olur, həmçinin bu mükəlləf üçün daha asandır və Ramazanda tutmaqla bu ayın savabını əldə etmiş olur), 5-Sağlam olmaq, 6-Qadının heyzli və nifaslı olmaması.

Xəstənin oruc tutması

Xəstəlik iki qismə bölünür: 1-Sağalmayan xəstəliklər. Bunlar yaşlı və oruc tutmaqdan aciz olan insanların hökmündədirlər. Belə insanlara oruc tutmaq vacib deyil, lakin hər günün əvəzinə bir kasıbu yedirtməlidirlər. İstər günlərin sayı qədər kasıbları bir yerə toplayıb onlara nahar yaxud şam yeməyi versin, istər də yeməyi ayırub günlərin sayı qədər kasıblar arasında bölsün, hər kasıba 1/4 saa (510 qram) buğda versin. Yaxşıdır ki, bununla yanaşı ət yaxud yağ da olsun. 2-Sağala bilən, lakin onunla bərabər oruc tutmaq çətin olan xəstəliklər. Bu insanlar isə heyzli, nifaslı, səfərdə olan və süd əmizdirən insanların hökmündədir. Sağalandan sonra oruc tutmadığı günləri qəza edir. Əgər sağalmamış vəfat edərsə ondan vaciblik düşər.

Ayın daxil olması nə ilə sabit olur?

Ramazan ayının daxil olması ayı görməklə, yaxud Şaban ayını otuz gündən tamamlamaqla sabit olur.

Orucu pozan şeylər.

(Orucu pozan şeylərdə cahil, unuqan və məcbur edilən kəslər üzrlüdürlər.)

1-Qəsdən yemək yaxud içmək. Kim unudaraq yeyib içsə orucu səhihdir. 2-Cinsi əlaqədə olmaq. Əgər oruc ona vacib olduğu halda Ramazanda günorta vaxt bunu edərsə onun üzərinə kəffarə vacib olar. Kəffarə də bir qul azad etməkdir, əgər bunu edə bilməsə altmış gün ardıcıl oruc tutmalıdır, əgər bunu da etməyə qadir olmasa altmış kasıbu yedirtməlidir. 3-Qucaqlaşmaq, öpüsmək və s. bu kimi şeylər səbəbilə spermanın çıxması. 4-Yemək və içmək hökmündə olan şeylər, məsələn qidalandırıcı iynələr kimi. Amma iynə qidalandırıcı olmazsa (yəni, tərkibində vitamin olmazsa orucu pozmur). 5-Qan aldırmaq. Lakin analiz üçün az miqdarda qan vermək orucu pozmur. 6-Qəsdən qusmaq. 7-Heyz və nifas qanının gəlməsi.

Orucda müstəhəb olan şeylər

1-Səhur etmək, 2-Səhuru axır vaxtlına qədər gecikdirmək, 3-İftarı tezləşdirib ilk vaxtında açmaq, 4 -Yaş xurma ilə oruc açmaq, əgər tapmazsa adi xurma ilə açmaq. Yaxşıdır ki, xurma tək sayda olsun. Əgər xurma da tapmasa su ilə aqşın, onu da tapmasa qəlbi ilə oruc açdığına niyyət etsin, 5- Oruculu olanda və orucu açanda dua etmək, 6-Çoxlu sədəqə vermək, 7-Gecə namazını çoxaltmaq, 8- Quran oxumaq, 9-Ümrə etmək, 10-Orucunun, onu söyən adama "mən orucam" deməsi, 11-Qədr gecəsini ibadətdə keçirmək, 12-Ramazanın axır on günün etikaf etmək.

Orucda bəyənilməyən əməllər

1-Dəstəmaz aldıqda qarqara etmək (ağız və buruna su almaq vacibdir, lakin boğaza su getmək təhlükəsi olduğu üçün qarqara etmək bəyənilmir), 2- Ehtiyac yoxdursa yeməyin dadına baxmaq.

Qeyd: Orucunun tüpürçəyi udması, ehtiyac varsa yeməyin dadına baxması, yuyunması, misvakdan istifadə etməsi, ətirdən istifadə etməsi və sərinlənməsi caizdir.

Orucda haram olan əməllər

1-Orucunun bəlgəmi udması haramdır, lakin udarsa orucu pozulmur. 2-Həmçinin, orucunun pozulmasına əmin olmayanın zövcəsi ilə öpüsməsi də haramdır.

3-Haram olan sözlər söyləmək. 4- Cahillik etmək (səfehlik etmək və yumşaq olmamaq). 5-İftar etmədən iki gün ardıcıl oruc tutmaq.

Nafilə oruclar

1-Ramazan orucunu tamamlayan üçün altı gün Şəvvaldan oruc tutmaq. Yaxşıdır ki, Şəvvalın ikinci günündən başlayaraq ardıcıl olaraq tutsun, 2-Həcdə olmayan üçün Arafa orucunu tutmaq, 3-Aşura orucunu (Məhərrəm ayının 10 u) oruc tutmaq. 10 u ilə bərabər 9 u yaxud 11 ci günləri də tutmaq, 4-Hər həftənin birinci və dördüncü günü oruc tutmaq,

5-Hər hicri ayından üç gün oruc tutmaq. Yaxşıdır ki, bu, ayın 13, 14, və 15 ci günləri olsun, 6-Bir gündən bir oruc tutmaq (Davud əleyhissalamın orucu), 7-Məhərrəm ayında orucu çoxaltmaq, 8-Zilhiccə ayının doqquz gününü oruc tutmaq, 9-Şaban ayını tam tutmamaq şərti ilə bu ayın çoxusunu oruc tutmaq.

Məkrüh oruclar

Cümə,şənbə,bazar günlərini təkcə tutmaq bəyanilmir,lakin səbəbli yerə təkcə tutarsa caizdir. Məsələn, Arafə orucu şənbə gününə təsadüf edərsə o zaman tək tutur.

Haram olan oruclar

1-Rəcəb ayını xüsusiləşdirib oruc tutmaq, 2-Şəkk günü(Şaban ayının 30 u) oruc tutmaq. Lakin kiminsə davamlı tutduğu oruc həmin günə təsadüf edərsə həmin günü tutmaq olar, 3-Bayram günləri oruc tutmaq, 4-Təşriq günləri(Zilhiccənin 11,12,13 ü) oruc tutmaq. Lakin, kimsə həccdə kəsməyə qurban tapmasa həmin günləri tuta bilər, 5-İlin bütün günlərini oruc tutmaq.

Qeyd: Qəza orucunu ardıcıl tutmaq müstəhəbdir. Yaxşıdır ki, bayram günündən həməən sonra tutmağa başlasın. Qəza orucunu ikinci Ramazana qədər saxlamaq olmaz. Lakin üzrsüz yerə gecikdirsə günah qazanır və üzərinə düşən isə yalnız həmin günləri qəza etməkdir.

Fitrə zəkat

Ramazanın axırncı gününün məğrib namazına yetişən hər bir müsəlmana fitrə zəkatı çıxarmaq vacibdir. Belə ki, kimin evində Bayram günü və gecəsi özünün və ailəsinin yeyə biləcəyindən bir saa (2,04 kq) artıq qalarsa həmin adama özünün və ailəsinin əvəzindən fitrə zəkatını çıxarmaq vacib olur. Ana bətnində olan uşağın əvəzinə çıxarmaq isə müstəhəbdir.

Fitrə zəkatında hikmət

1-Orucunun oruc vaxtı etdiyi boş söhbətlərdən və günlərdən təmizlənməsi, 2-Bayram günü kasıbların

ehtiyacını ödəməklə onların dilənməsinin qarşısının alınması.

Fitrənin çıxartmaq vaxtı

İcazəli vaxtr: Bayram günündən bir və ya iki gün əvvəl çıxarmaq.

Müstəhəb vaxtr: Bayram günü sabah namazından bayram namazına qədər çıxarmaq.

Haram vaxtr: Bayram namazından sonra çıxarmaq.

Miqadarı

Adəm övladının yediyi yeməklərdən 1 Saa çıxarmaq lazımdır. Saa, arpa ilə ölçükdə 2,04 kq edir.

Bayram namazı

Bayram namazı hər kəsə fərzdır. Qılınma vaxtı Günəş bir niza miqdarında qalxandan sonra başlayır. Əgər kim namaza yetişməsə sonra qəza etmir. Bayram namazını səhrada, şəhər kənarında qılmaq sünndir. Məsciddə qılmaq da caizdir. Bayram günü ediləcək bəzi sünətlər vardır. Bunlardan:

1-Bayram namazına getməmiş tək sayda xurma yemək.

2-Gözəl şəkildə təmizlənilib, ətilənib və ən gözəl paltar geyinmək. 3- Bayram namazına bir yolla gedib başqa yolla evə dönmək.

Qeyd: Bayram günü namazdan sonra təbrikləşmək caizdir. Belə ki, hər bir müsəlman qardaşlarını təbrik edib: "" Təqabbəllahu minnəə və minkum" (Allah bizlərdən də sizlərdən də qəbul etsin) deyir.

4- Bayram axşamı və bayram günü məğribə qədər bayram təkbirləri gətirmək. Bunu fərzlərdən sonra etmək də sünndir. Bayram təkbirləri belədir: Allahu Əkbər, Allahu Əkbər, Ləə iləhə illallah, Allahu Əkbər, Allahu Əkbər və lilləhəhil həmd.

Bayram namazı iki rükətdir. Birinci rükətdə yeddi təkbir gətirilir. İkinci rükətdə isə ayağa durmaq üçün gətirdiyi təkbirdən başqa beş təkbir gətirilir. Bayram günü xütbə namazdan sonra olur.

AZƏRBAYCAN DİLİ

ORUC

FİTRƏ ZƏKATI

VƏ BAYRAM NAMAZI İLƏ BAĞLI HÖKMLƏR

Hagerade

Şeyx Heysəm Sərhan
Məscidu Nəbəvidə müəllim

WWW.ATTASSEEL-ALEMLI.COM